

Identification of Tourist Attraction Obstacles in the Tourism Destination of Village of Heydarabad Siwan

Karen Fattahi^{1*}, Dr. Esfandiar Mohammadi²

1-Department of Architect, Islamic Azad University, Ivan Unit

2-Associate Professor of Business Management, University of Ilam

Fattahi, K & Mohammadi, E. (2020). [Identification of Tourist Attraction Obstacles in the Tourism Destination of Village of Heydarabad Siwan]. *Geography and Development*, 18 (59), 211-226, <http://dx.doi.org/10.22111/GDIJ.2020.5472>

doi: <http://dx.doi.org/10.22111/GDIJ.2020.5472>

Received:01/03/2019

Accepted:17/02/2020

ABSTRACT

In recent years, tourism and rural tourism have emerged as new ways of developing rural areas in order to meet the needs of villagers, preventing their free migration, employment and... But there are obstacles in the rural areas that make the development of tourism difficult. Therefore, the purpose of this study is to identify the tourist attractions of the tourist destination of Hyderabad Siwan, which has been carried out with a quantitative approach. In qualitative method, 15 officials and experts of tourism and rural development were selected by bullet sampling method and interviewed. After identifying the obstacles, a questionnaire was drawn from the interview results and was provided to the statistical sample in the quantitative section. In a small stage, 236 villagers were selected using Cochran formula, 100 tourists and 30 officials in a simple random sampling and distributed among them. Validity of the questionnaire was confirmed by the formal and reliability of Cronbach's alpha of 0.996. Data analysis in the qualitative section was performed as a simultaneous analysis and recognition by the researcher, and in the quantitative part, one-sample t-test and Friedman test were used in the statistical software of SPSS. The results indicated that there were five administrative, social, cultural, welfare infrastructure, economic and financial infrastructures and physical-spatial infrastructures as obstacles to rural tourism in Hyderabad. Infrastructure factor - welfare with average rating (3.11) and socio-cultural factor with average rating (2.86) were identified as the most important and least important barriers, respectively.

Keywords:

Tourism,
Rural tourism,
Barriers,
Heydarabad Village.

Copyright©2020, Geography and Development. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract

1- Introduction

Tourism development and rural development are two interrelated factors, each of which has a positive impact on the other. Accordingly, much incentive

has been created in rural development policy makers for the balanced development of non-farm activities, and at the top of that rural tourism, through the removal of the barriers to its development to reach sustainable development (Shokati et al, 1395: 25). The realization of such goals in the rural areas and, in fact, the successful development of the tourism industry requires the existence of several platforms (Kazemi, 2011: 16), including transportation and relocation, accommodation and hotels, food and drink, entertainment and cultural activities, financial activities and banking, public services, and promotional activities (Dabour, 2010: 25).

***Corresponding Author:**

Karen Fattahi

Address: Faculty Member of Islamic Azad University

Ivan Unit, Ivan

Tel: +98(9181438427)

E-mail: karenfatahi@iaueygh.ac.ir

Heydarabad Siwan village is one of the tourism destinations of Ilam Province, located 30 km from Ilam city. The village has beautiful weather, beautiful natural scenery, fruit gardens, farmland, rushing springs, rivers, and insignia of the Assyrian soldier. All of these natural, cultural and historical attractions of the village attracted the attention of cultural heritage, crafts and tourism officials as a target village. Despite these potential, the development of tourism and tourist attraction has not been developed desirably and has not found a significant place in the economic and social fields in this village. In this regard, the first step is to identify the obstacles and challenges of tourist attraction in the village of Heydarabad Siwan. With recognizing the barriers of rural tourist attraction in Heydarabad tourism destination, it is possible to solve them and achieve sustainable development of rural areas. Therefore, the purpose of this research is to identify the barriers and challenges of rural tourist attraction in Heydarabad Siwan village of Ilam province.

2-Research Methodology

This research is applied in terms of its objective and is an integrated research using two qualitative and quantitative approaches. In qualitative method, 15 officials and experts of tourism and rural development are selected by snowball sampling method and interviewed. After identifying the obstacles, a questionnaire is designed based on the results of the interviews and is provided to the statistical sample in the quantitative section. In the quantitative stage, 236 villagers are selected using Cochran formula, 100 tourists and 30 officials are selected using simple random sampling and then, the questionnaire is distributed among them. Validity of the questionnaire is confirmed through face validity and its reliability is confirmed using Cronbach's alpha (.969). Data analysis in the qualitative section is performed by simultaneous analysis and recognition of the researcher; in the quantitative part, one-sample t-test and Friedman test are used in the SPSS software.

3-Findings

In this research, barriers and limitations are identified after the coding stage and classified in five general

categories of administrative-structural barriers, socio-cultural barriers, welfare- infrastructure barriers, economic and financial barriers, and physical-spatial barriers. Then, a questionnaire is designed in the form of the mentioned concepts and the degree of agreement of sample groups with them is measured. The average of respondents' comments on the main obstacles to the development of tourism in Heydarabad target village is more than the value of test 3, and also less than .05 error level with regard to the estimated significance level and the calculated t-value that is greater than the T value of the table (+ 1.64). Therefore, the above barriers are acknowledged as the main obstacles to the development of tourist attraction in Heydarabad village. Prioritization of barriers is also such that welfare- infrastructure barriers are the most important one and socio-cultural barriers are the fifth and last priority.

4-Discussion and Conclusion

The purpose of this study was to identify the tourist attractions of the tourist destination of Heydarabad Siwan, which was carried out using combined quantitative and qualitative approach. The results of data analysis indicated that five categories in two parts of internal factors (socio-cultural barriers, infrastructure-welfare barriers and physical-spatial barriers) and external factors (economic-financial and structural-administrative barriers) were identified as obstacles and problems of tourism development in Heydarabad Siwan village.

One of the results of the research was the priority of the infrastructure-welfare barrier in comparison to other obstacles in the village. This result is in line with the results of Zarrabi et al. (2011), Karami Dehkordi and Kalantari (2011), Abdol Manafi and Azkia (2011), Ghobadi et al. (2012), Boroujeni and Ahmadvand (2014), Farahani and Manoochehri (2015), and Shokati et al. (2016) in terms of the importance of infrastructure-welfare barriers.

Another obstacle to the development of rural tourist attraction is the structural-administrative factor. This result is consistent with the researches of Zarabi et al. (2011), Boroujeni and Ahmadvand (2014), Shokati et al. (2016), and Movahedi et al. (2016) in terms of the importance of structural and administrative obstacles.

Another obstacle to tourist attraction in Heydarabad village is physical-spatial barriers. This result is in line with the researches of Abdol Manafi and Azkia (2011), Ghobadi et al (2012), Boroujeni and Ahmadvand (2014), Farahani and Manoochehri (2015), and Movahedi et al. (2016) in terms of the importance of communication methods and infrastructure facilities.

The economic-financial obstacle was identified as the other factor. This result is in line with the researches of Boroujeni and Ahmadvand (2014), Farahani and Manoochehri (2015), Shokati et al. (2016), Movahedi et al. (2016), Garaud (2006), Sesbo (2005) and Kala (2013). This is because economic and financial factors are one of the most important barriers to tourism development in these researches.

The socio-cultural barriers are the last factor in the development of tourism in Heydarabad village, which is less important than previous factors. This result was consistent with the results of Zarrabi et al. (2011), Karami Dehkordi and Kalantari (2011), Madhoushi and Naserpour (2012), Ghobadi et al. (2012), Boroujeni and Ahmadvand (2014), Farahani and Manoochehri (2015), Shokati et al. (2016), Movahedi et al. (2016), Rassor (2012), Kakroudi and Moshkelgosha (2013), and Sukvini and Bob (2016) with respect to social and cultural barriers.

Therefore, according to the results, it can be concluded that many factors affect the lack of tourism attractiveness of Heydarabad Siwan village, but structural, administrative and infrastructure-welfare factors are more effective than other barriers. In order to improve the situation in the village, in addition to establishing a related government institution in the village and recruiting specialized and trained staff, it is necessary to improve the infrastructure of the village, including communication, establishment of welfare centers, and activation of the health center. It also suggested to encourage local residents to participate in tourism affairs, investment, the appropriate treatment of tourists, and so on.

Keywords: Tourism, Rural tourism, Tourism barriers, Heydarabad village.

5-References

- Akbarian Ronizi, S.R. (2016). Measuring Tourism Sustainability in Tourism Destination Villages (Case Study: Sepidan County). *Rural Researches*, 7(1), 167-193. [10.22059/JRUR.2016.58390](https://doi.org/10.22059/JRUR.2016.58390)
- Rahimi, D. and Ranjbar Dastani, M. (2012). Evaluation and Prioritization of Ecotourism Attractions: Tourist Destinations in Chaharmahal & Bakhtiari Province. *Regional Urban Studies*, 14, 131-150. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=182652>
- Shokati Amghani, M., Eshaghi, R., Maheri, A., Razi, R., and Shabanali Fami, H. (2016). A Study of Barriers to Tourism Development in Rural Areas of Osko City (Case Study: Agh Gonbad Coastal Village). *Quarterly Scientific-Research Journal of Geographical Space*, 16(53), 23-37. <http://geographical-space.iau-ahar.ac.ir/article-1-2347-fa.html>
- Zarrabi, A., Mohammadi, J., Firoozi, M.A., and Goodarzi, M. (2011). Planning Tourism Development Using SWOT Model (Case Study: Noorabad Mamsani). *Scientific Journal of Spatial Planning*, 2, 1-24. http://sppl.ui.ac.ir/article_15896.html
- Abdol Manafi, T. and Azkia, M. (2011). Factors Affecting the Tourism Industry in Kelardasht Village. *Agricultural Promotion and Education Researches*, 4, 1(13), 97-111. <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=149279>
- Farahani, H. and Manoochehri, S. (2015). Identification of Barriers and Problems of Tourism Development in Rural Areas of Tourism Destination in West of Marivan city. *Journal of Rural Planning and Research*, 4, 1(9), 161-172. <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=149279>
- Ghobadi, P., Papzan, A., Zarafshani, K., and Garavandi, Sh. (2012). Study of the Status of Rural Tourism in the Village of Khaneghah from the Viewpoint of Villagers Using Grounded Theory. *Village housing and environment*, 31, 71 -82. <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=156997>
- Kazemi, M. (2011). *Tourism Management (First Ed.)*. Tehran: SAMT Publication. <https://www.gisoom.com/book/1976147>
- Karami Dehkordi, M. and Kalantari, Kh. (2011). Identification of Rural Tourism Problems in Chaharmahal and Bakhtiari Province Using Grounded Theory Technique. *Rural Research*, 7, 1-30. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=149762>
- Kanjouri, T. and Shokat Fadae, M. (2014). The Study of the Barriers and Limitations of Rural Tourism Development. The first conference on tourism and green tourism in Iran. <https://www.symposia.ir/TOURISM01>
- Latifi, S., Naderi Mehdi, K., and Zuleykhayi Sayar, L. (2013). Barriers to Development of Tourism Activities in Rural Areas of Hamedan (Focusing on Tourism Destination Villages). *Regional Planning Quarterly*, 3(9), 77-87. http://jzpm.miau.ac.ir/article_25.html

- Madhoushi, M. and Naserpour, N. (2012). Evaluation of Barriers to Tourism Development in Lorestan Province. *Business Journal*, 3, 215-232.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=3859>
- Investment Deputy of Ilam Province. (2009). Strategic-Structural Design Studies of 11 Tourist Destination Villages in West Azarbaijan, Kurdistan, Kermanshah, Hamedan, Ilam and Lorestan. Volume 1: Natural, Social, Cultural Face and Tourism Capacity Study (Heydarabad Village - Ilam Province).
- Movahedi, R., Izadi, N., and Ali Abadi, V. (2016). Analysis of the Barriers to Rural Tourism Development (Case Study: Fash Village, Kangavar County, Kermanshah Province). *Semi-Annual Journal of Social Tourism Studies*, 4(8), 99 -126.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=346800>
- Moodoodi, M., Bouzar-Jamhari, Kh., Shayan, H., and Ziaei, M. (2015). The Role of Tourism in the Economic and Social Development of the Villages of Golestan Province. *Journal of Geography and Regional Development*, 13(2), Successive 25, 1-28.
<https://jgrd.um.ac.ir/article/view/17903>
- Mahdian Boroujeni, M. and Ahmadvand, M. (2014). Examining the Barriers and Challenges of Rural Tourism Development in the Dena Region from the Viewpoint of the Host Population. *Geography, and Urban-Regional Design*, 10, 113-128.
[10.22111/gaij.2014.1482](https://doi.org/10.22111/gaij.2014.1482)
- Nematollahi, Z., Majaverian, M., and Hosseinzadeh, M. (2016). Prioritization of Tourism Destination Villages in Mazandaran Province. *Journal of Agricultural Economics and Development*, 30(3), 218-226.
<http://ensani.ir/file/download/article/20170220065710-9441-215.pdf>
- Allan, G. (2003). A critique of using grounded theory as a research method. *Electronic journal of business research methods*, 2 (1), 1-10
<file:///C:/Documents%20and%20Settings/Kh.Mir%20Teymuri/My%20Documents/Downloads/EJBRM-volume-2-issue-1.pdf>
- Barkauskas, V., Barkauskiene, K., Jasinskas, E., (2015), Analysis of macro environmental factors influencing the development of rural tourism: Lithuanian case. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 213,167 – 172.
<https://cyberleninka.org/article/n/1326049>
- Dabour, N (2003). Problems and prospects of sustainable tourism development in the OIC countries: Ecotourism. *Journal of Economic Cooperation*, 24(1), 25-62.
<https://www.sesric.org/files/article/127.pdf>
- Dritsakis, N. (2006). Tourism as A a long-rune economic growth factor: an empirical investigation for Greece using causality analysys. Department of Applied Informatics, University of Macedonia Economics and Social Sciences.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.5367/0000000041895094>
- Falak, Sh and Ch., Lomay and Y., Alvin, (2014): A repositioning strategy for rural tourism in Malaysia, *Procardia, social and behavior sciences*, V: 144, PP.412-415.
<file:///C:/Documents%20and%20Settings/Kh.Mir%20Teymuri/My%20Documents/Downloads/a-repositioning-strategy-for-rural-tourism-in-malaysia-community-s-perspective.pdf>
- Garrod, Brian, Wornell, Roz and Youell, Ray, (2006): Re-conceptualising rural resources as countryside capital: The case of rural tourism, *Journal of Rural Studies* 22, 117-128.
<http://www.daneshir.ir/fileEssay/Re-conceptualising.pdf>
- Kakroodi, Negar. And Moshkel Gosha, Ghasem. (2013). The role of Ecotourism in Rural Sustainable Development Case Study of the Javaherdeh Village, Ramsar, Iran. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 3(6)529-534.
[http://textroad.com/pdf/JBASR/J.%20Basic.%20Appl.%20Sci.%20Res.,%203\(6\)529-534.%202013.pdf](http://textroad.com/pdf/JBASR/J.%20Basic.%20Appl.%20Sci.%20Res.,%203(6)529-534.%202013.pdf)
- Kala, C.P. (2013). Ecotourism and sustainable development of mountain communities: a study of Dhanaulti Ecopark in Uttarakhand State of India. *Applied Ecology and Environmental Sciences*, 1 (5), 98-103.
[DOI:10.12691/aees-1-5-5](https://doi.org/10.12691/aees-1-5-5)
- Nsukwini, Sakhile. And Bob, Urmilla. (2016). The socio-economic impacts of ecotourism in rural areas: a case study of Nompondo and the Hluhluwe-iMfolozi Park (HiP). *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 5 (3),1- 15.
- Rathore, N., (2012), Rural tourism impact, challenges and opportunities, *Journal of Business Economics & Management Research*, 2 (2): 252- 260.
http://www.zenithresearch.org.in/images/stories/pdf/2012/Feb/ZIJBEMR/22_ZIJBEMR_VOL2_ISSUE2_FEB2012.pdf
- Sebele, L.S., (2010), Community-based tourism ventures, benefits and challenges: Khama Rhino Sanctuary trust,central district,Botswana, *Journal of Tourism Management*,31:136-146.
http://www.rhinosourcecenter.com/pdf_files/127/127356565.pdf
- Szabo, Bernadett (2005). Rural Tourism as Alternative Income souece for Rural Areasalong the Hortobagy. *Jahrbuch dero Osterreichischen Gesellschaft for Agroeconomie*. 12. 27-35.
https://oega.boku.ac.at/fileadmin/user_upload/Tagung/2002/02_Szabo.pdf
- Wang, L., &Yotsumoto, Y (2019). Conflict in tourism development in rural China, *Tourism Management*, 70, PP:188-200.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0161517718301900>

شناسایی موانع گردشگری روستای هدف گردشگری

حیدرآباد سیوان

کارن فتاحی^{۱*}، دکتر اسفندیار محمدی^۲

چکیده

در سال‌های اخیر، گردشگری و گردشگری پذیرایی روستایی به‌عنوان راهکارهای جدید توسعه مناطق روستایی به‌منظور تأمین نیازمندی‌های روستاییان، جلوگیری از مهاجرت‌های بی‌رویه آن‌ها، اشتغال‌زایی و... ارائه شده‌است؛ اما در مناطق روستایی موانعی وجود دارد که روند توسعه گردشگری را با مشکل مواجه می‌سازد؛ از این‌رو هدف این پژوهش شناسایی موانع گردشگری روستای هدف گردشگری حیدرآباد سیوان است که با رویکرد کیفی - کمی انجام گرفته‌است. در روش کیفی ۱۵ نفر از مسئولان و متخصصان گردشگری و توسعه روستایی به روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی انتخاب شدند و از آن‌ها مصاحبه به‌عمل آمد. پس از مشخص شدن موانع پرسشنامه‌ای، از نتایج مصاحبه طراحی و در اختیار نمونه آماری در بخش کمی قرار گرفت. در مرحله کمی تعداد ۲۳۶ نفر از ساکنان روستا با استفاده از فرمول کوکران، ۱۰۰ نفر از گردشگران و ۳۰ نفر از مسئولان به شیوه تصادفی ساده انتخاب و بین آن‌ها پرسشنامه توزیع شد. روایی پرسشنامه مورد استفاده به‌شیوه صوری و پایایی آلفای کرونباخ به میزان ۰/۹۶۹ تأیید شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی به‌صورت تحلیل همزمان و تشخیص محقق و در بخش کمی، از آزمون t تک‌نمونه‌ای و فریدمن در نرم‌افزار آماری spss استفاده شده‌است. یافته‌های کیفی حاکی از استخراج دو مقوله مرکزی و ۵ مقوله اصلی داشت. در مرحله کمی مقوله‌های مرکزی و اصلی به‌عنوان موانع گردشگری روستایی در دو دسته عوامل بیرونی (اقتصادی-مالی، اداری-ساختاری) و عوامل درونی (اجتماعی-فرهنگی، کالبدی-فضایی و زیرساختی-رفاهی) مورد تأیید قرار گرفتند. همچنین عامل زیرساختی-رفاهی با میانگین رتبه (۳/۱۱) و عامل اجتماعی-فرهنگی با میانگین رتبه (۲/۸۶) به‌ترتیب به‌عنوان اثرگذارترین و کم‌اثرترین موانع شناسایی شدند.

جغرافیا و توسعه، شماره ۵۹، تابستان ۱۳۹۹

تاریخ دریافت: ۹۷/۱۲/۱۰

تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۱/۲۸

صفحات: ۲۱۱-۲۲۶

واژه‌های کلیدی:

گردشگری، گردشگری پذیرایی، روستای حیدرآباد، موانع.

مقدمه

به‌طوری‌که براساس پیش‌بینی‌های انجام‌شده توسط سازمان جهانگردی در سال ۲۰۲۰، حدود یک میلیارد و ۵۶۰ میلیون نفر به گردشگری خواهند پرداخت و درآمدهای ناشی از گردشگری بین‌المللی در این سال به یک‌ونیم تریلیون دلار خواهد رسید (لطیفی و همکاران، ۱۳۹۲: ۷۸).

امروزه به‌دلیل نقش و جایگاه مهم روستاها در فرایندهای توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی و پیامدهای توسعه‌نیافتگی مناطق روستایی چون فقر گسترده، نابرابری فزاینده، رشد سریع جمعیت، بیکاری،

گردشگری یکی از ابزارهای مهم توسعه و بزرگ‌ترین صنعت در قرن ۲۱ میلادی است (Sebele, 2010: 137) که بر اقتصاد، جامعه، فرهنگ و محیط زیست تأثیرات مثبتی از جمله تولید ناخالص داخلی، بهبود زیرساخت‌ها، حفاظت و بازسازی فرهنگ و افزایش آگاهی محیط‌زیست داشته‌است (Wang & Yotsumoto, 2019: 188).

گردشگری به‌عنوان یکی از ارکان اصلی در معادلات اقتصاد بین‌المللی و یک فعالیت گسترده اقتصادی-اجتماعی شناخته شده‌است (Dritsakis, 2006: 2)؛

۱- گروه معماری، واحد ایوان غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، ایوان، ایران (نویسنده مسئول)

karenfatahi@iaueygh.ac.ir

e.mohamadi@ilam.ac.ir

۲- دانشیار گروه مدیریت بازرگانی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

مسائل فوق به منافع اقتصادی و جلب رضایت گردشگران پرداخته است (Falak et al, 2014:414). بنابراین گردشگری سیستمی است پیچیده، متشکل از عناصر و خرده سیستم‌های متعدد همراه با گروه‌های درگیر و ذی‌نفع مختلف. این مجموعه زمانی می‌تواند به نقش خود به‌عنوان تحقق‌دهنده توسعه عمل کند که همه عناصر آن از لحاظ کمیت و کیفیت در یک مجموعه هماهنگ شده با یکدیگر قرار داده شوند و به تبع آن گروه‌های درگیر و ذی‌نفع دارای رضایتمندی باشند. چنانچه خلل و کمبودی در یکی از بخش‌ها و عناصر وجود داشته باشد، عملکرد کل مجموعه مختل شده و عدم توسعه و گسترش مطلوب گردشگری را موجب می‌شود. فقدان دیدی جامع و بخشی‌نگری در مدیریت گردشگری کشور و در واقع عدم شناخت جامع مشکلات با توجه به نیازها و دیدگاه‌های گروه‌های درگیر در گردشگری یکی از دلایل عمده عدم موفقیت ایران در عرصه گردشگری با وجود پتانسیل‌های فراوان است. در این راستا می‌بایست با دیدی همه‌جانبه به گونه‌ای که تمامی بخش‌ها و گروه‌های درگیر، دیدگاه‌ها و نیازهای آن‌ها مورد توجه قرار گیرد؛ صنعت گردشگری آسیب‌شناسی شود و برای رفع معضلات، برنامه‌ریزی‌های لازم صورت گیرد (فراهانی و منوچهری، ۱۳۹۴: ۱۶۳).

فرهنگ بومی، تعهدات مذهبی، مشارکت عمومی و احترام به منابع می‌تواند از عوامل تقویت‌کننده صنعت گردشگری روستایی یا حتی مانع و تهدیدی بر سر راه توسعه آن باشد که این خاصیت را منطقه روستایی و مردم آن تعیین می‌کنند (Kakroodi and Moshkel Gosha, 2013: 530). از دیگر موانع توسعه گردشگری روستایی، موانع اقتصادی است (Garrod et al, 2006: 117). از جمله: عدم حمایت‌های مالی لازم و عدم سرمایه‌گذاری‌های بومی (Szabo, 2005: 27). اطلاع‌رسانی و تبلیغات ضعیف در خصوص امکانات و جاذبه‌های مناطق گردشگری به دلیل عدم آشنایی گردشگران با روستاهای هدف (قبادی و همکاران، ۱۳۹۱: ۲۱) و

مهاجرت و حاشیه‌نشینی شهری موجب توجه به توسعه روستایی و حتی تقدم آن بر توسعه شهری شده است. روستاییان ما با مشکل بیکاری، بهره‌وری پایین کشاورزی، امنیت غذایی، مسائل زیست‌محیطی و مهاجرت روزافزون به شهرها و حاشیه‌نشینی مواجه‌اند. توسعه گردشگری روستایی می‌تواند در رفع این معضلات مؤثر باشد و چون نوش‌دارویی باعث تجدید حیات روستاها شود (موحدی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۰۰)؛ بنابراین، توسعه گردشگری منجر به ایجاد مشاغل کوچک در روستاها شده و به افزایش مشارکت، حضور بیشتر زنان روستایی و کاهش فقر روستایی (مودودی و همکاران، ۱۳۹۴: ۳) و همچنین به حفاظت از منابع طبیعی و میراث فرهنگی روستا کمک می‌کند (فراهانی و منوچهری، ۱۳۹۴: ۱۶۲).

توسعه گردشگری و توسعه روستایی دو عامل مرتبط با یکدیگرند که توسعه هر کدام تأثیری مثبت بر دیگری دارد. بر این اساس، انگیزه زیادی در سیاست‌گذاران توسعه روستایی برای توسعه متعادل فعالیت‌های غیرزراعی و در رأس آن گردشگری روستایی از طریق رفع موانع توسعه آن برای رسیدن به توسعه پایدار ایجاد شده است (شوکتی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۵). تحقق چنین اهدافی در نواحی روستایی و در واقع توسعه موفقیت‌آمیز صنعت گردشگری نیازمند وجود بسترهای متعددی (کاظمی، ۱۳۹۰: ۱۶) از جمله حمل‌ونقل و جابه‌جایی، استراحت و هتل‌ها، غذا و آشامیدن، سرگرمی و فعالیت‌های فرهنگی، فعالیت‌های مالی و بانکی، خدمات عمومی و فعالیت‌های تبلیغاتی (Dabour, 2010: 25) است.

گردشگری روستایی در روستاهایی موفقیت و پیشرفت حاصل می‌کند که جامعه میزبان فرهنگ‌ها، روابط و سنت‌های خود را حفظ کند و کاربری اراضی کشاورزی همچنان به لحاظ کمیت و کیفیت به قوت خود باقی باشد، در عین حال می‌بینیم که گردشگری در هر جامعه‌ای که اتفاق افتاده، اغلب بدون توجه به

روستایی انجام می‌دهند، دربر می‌گیرد؛ از این رو می‌توان گفت که افراد به دلایل مختلف و با انگیزه‌های متفاوت از نواحی روستایی بازدید می‌کنند و در بسیاری از فعالیت‌های گردشگری نیز شرکت خواهند کرد؛ به همین دلیل نیز انواع خاصی از گردشگری در نواحی روستایی وجود دارد که به شخص مسافر، ویژگی‌های مقصد و انگیزه سفر بستگی دارد (کنجوری و فدایی، ۱۳۹۳: ۴). گردشگری مزرعه^۲ به معنی استفاده از تولیدات کشاورزی و اقامت در خانه‌های روستایی است. گردشگری سبز^۳ نوعی از گردشگری در مقابل گردشگری انبوه و محیط زیست محسوب می‌شود. اکوتوریسم^۴ شامل ارزش‌های طبیعی منحصربه‌فرد و ارتقاء فعال حفاظت از محیط زیست به نفع جامعه محلی تعریف می‌شود و گردشگری بیابان و جنگل^۵ شکلی از گردشگری است که شامل زیرساخت‌های گردشگری در مناطق جنگلی است (Barkauskas et al, 2015: 168).

در سال‌های اخیر به دلایل مختلف اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی، گردشگری به عنوان ابزاری برای افزایش توسعه نواحی روستایی که از لحاظ اقتصادی و اجتماعی در تنگنا و انزوا هستند، مورد توجه قرار گرفته است. نواحی روستایی عموماً، از سطوح کم فعالیت‌های اقتصادی غیرزراعی، توسعه کم زیرساخت‌ها، کاهش جمعیت، کاهش نیروی کار ماهر و نبود سیاست توسعه‌ای مشخص رنج می‌برند (لطیفی و همکاران، ۱۳۹۲: ۷۹)؛ بنابراین، توسعه گردشگری بر فضاهای روستایی، می‌تواند وابستگی به صنعت، کشاورزی و سایر صنایع وابسته به منابع طبیعی را کاهش دهد. سایر بخش‌های اقتصادی، از جمله فروش محصولات کشاورزی به گردشگران و تشکیل و توزیع متعادل سرمایه‌های عمومی در جوامع روستایی را توسعه دهد و همچنین، توسعه سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی و بهبود زیرساخت‌های حمل و نقل را به دنبال داشته باشد (مودودی و همکاران، ۱۳۹۴: ۵).

موانع سازمانی و ساختاری از نظر ضعف ساختار، جایگاه و موقعیت سازمان گردشگری و نبود راهکارهای علمی برای ارائه پیشنهادها و نظرات در تشکیلات اداری و همچنین فقدان زمینه لازم و برنامه مدون برای جذب گردشگر در مناطق مختلف، جزء این دسته از چالش‌ها هستند (مهیدیان و احمدوند، ۱۳۹۳: ۱۱۶).

روستای حیدرآباد سیوان یکی از روستاهای هدف گردشگری استان ایلام است که در فاصله ۳۰ کیلومتری از شهر ایلام قرار دارد. این روستا به واسطه آب و هوای مساعد، دارای چشم‌اندازهای زیبای طبیعی، باغات میوه، زمین‌های کشاورزی، چشمه‌های خروشان، رودخانه‌های پرآب، کتیبه سرباز دوره آشوری است. همه این جذابیت‌های طبیعی، فرهنگی و تاریخی روستا سبب شد تا به عنوان روستای هدف مورد توجه مسئولان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قرار گیرد. با وجود چنین پتانسیل‌هایی تاکنون توسعه گردشگری و گردشگری پذیرایی در این روستا نتوانسته است به صورت مطلوبی توسعه یابد و جایگاه درخور توجهی در زمینه اقتصادی و اجتماعی پیدا کند. گام نخست در این راستا، شناسایی موانع و چالش‌های گردشگری پذیرایی روستای هدف حیدرآباد سیوان است. با شناسایی موانع گردشگری روستایی در روستای هدف گردشگری حیدرآباد می‌توان به رفع آن‌ها و توسعه پایدار روستایی منطقه امیدوار بود؛ بنابراین، هدف این پژوهش شناسایی موانع و چالش‌های گردشگری پذیرایی روستایی در روستای حیدرآباد سیوان در استان ایلام است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

گردشگری روستایی^۱ را می‌توان بسته به هر کشوری، (با توجه به موقعیت جغرافیایی، فرهنگ و اجتماع ساکن در آن) متفاوت تعریف کرد. گردشگری روستایی تنها شامل گردشگری کشاورزی نمی‌شود؛ بلکه همه فعالیت‌هایی را که گردشگران در مناطق

2-Farm tourism/agrotourism/agritourism
3-Green tourism
4-Ecotourism
5-Wilderness and forest tourism

1-Rural tourism

توسعه گردشگری در مناطق روستایی مؤثر باشد. در ادامه براساس مطالعات تجربی انجام گرفته به برخی از مهم ترین موانع اشاره شده است.

ضرابی و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیق خود در شهرستان نورآباد ممسنی موانعی از قبیل موانع سازمانی و ساختاری، موانع فرهنگی اجتماعی، موانع موجود در بازار، موانع زیربنایی، موانع آموزشی و کمبود نیروی انسانی متخصص در حوزه گردشگری و راهنمایی گردشگران، عدم فعالیت کافی برای آموزش مردم بومی در مناطق مختلف دارای جاذبه های گردشگری را عنوان کردند. نتایج تحقیق کرمی دهکردی و کلانتری (۱۳۹۰) مشکلات زیرساختی، بازاریابی، بهداشت و سلامت، کم رنگ شدن جاذبه های فرهنگی، عدم درک صحیح از گردشگری، فقدان انگیزه در مسئولان محلی، تعصبات قومی-قبیله ای، فقدان برنامه ریزی و همچنین پژوهش و نظارت، مشکلات مربوط به منابع انسانی، مشکلات گردشگری و مقوله دولت و مشکلات مربوط به صنایع دستی را از جمله چالش های گردشگری روستایی استان چهارمحال و بختیاری بیان کردند. عبدالمنافی و ازکیا (۱۳۹۰) در بررسی عوامل مؤثر بر صنعت گردشگری در منطقه روستایی کلاردشت نشان دادند که نامناسب بودن زیرساخت های محیطی و کالبدی، از بین رفتن اراضی کشاورزی، نامناسب بودن راه ها و ترافیک بین شهرها در تعطیلات و نامناسب و ناکافی بودن تسهیلات اقامتی و رفاهی، به ترتیب از مهم ترین نقاط ضعف و مشکلات گردشگری در مناطق روستایی کلاردشت به شمار می روند. طی پژوهش هایی که مدهوشی و ناصرپور (۱۳۹۱) در لرستان انجام داده اند به این نتیجه رسیدند که نسبت به مزایای گردشگری روستایی ناآگاهی عمومی وجود دارد و یکی از دلایل توسعه نیافتگی این صنعت، فقدان فرهنگ پذیرش گردشگر از سوی روستاییان است.

کشور ایران از لحاظ تنوع جغرافیایی، گستردگی محیط طبیعی، وجود مناطق بیابانی، میراث فرهنگی و تاریخی منحصر به فرد، آب و هوای متنوع و ارزش و اعتبار روستاها از پتانسیل های بی شماری برخوردار است که توسعه گردشگری روستایی می تواند نقش مهمی در تجدید حیات روستاها، ایجاد اشتغال و درآمد برای روستاییان داشته باشد (نعمت‌اللهی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۱۹). به منظور توسعه فعالیت های گردشگری در روستاها و ضرورت تقویت زیرساخت های عمومی و افزایش آن، در کشور کمیته راهبردی گردشگری روستایی و عشایری در سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تشکیل شد و روستاهایی که توانمندی و قابلیت جذب گردشگری بیشتری داشتند، به عنوان روستاهای هدف گردشگری انتخاب شدند (رحیمی و رنجبردستانی، ۱۳۹۱: ۱۳۲).

روستای هدف گردشگری به محدوده ای جغرافیایی گفته می شود که در آن یک یا مجموعه ای از جاذبه های تاریخی، طبیعی و فرهنگی وجود دارد که انگیزه ای برای سفر و اقامت گردشگران خواهند بود. تعیین این گروه از روستاها از رویکردهای اصلی دولت برای رفع محرومیت و ایجاد محرک های توسعه در مسیر تحقق اهداف تعیین شده در سند چشم انداز بیست ساله کشور، بهره گیری از توان های مناطق محروم به ویژه روستاها و مقوله گردشگری است. تاکنون ۴۶۴ روستا به عنوان روستاهای هدف گردشگری در سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تصویب شده، که بیشترین تعداد روستاهای هدف گردشگری متعلق به استان سیستان و بلوچستان و کمترین آن متعلق به استان البرز است (اکبریان رونیزی، ۱۳۹۵: ۱۶۹).

با وجود پتانسیل هایی که برخی از روستاهای کشور در زمینه توسعه گردشگری و گردشگری پذیر دارند، موانعی نیز وجود دارد که مانع از توسعه این صنعت می شود که شناسایی و رفع این موانع می تواند در جهت

تبلیغات مانع بزرگتری بر سر راه توسعه گردشگری است.

گارود^۱ و همکاران (۲۰۰۶) موانع اقتصادی را از موانع توسعه گردشگری روستایی دانستند؛ از جمله کافی نبودن حمایت‌های مالی، سزبو^۲ (۲۰۰۵) سرمایه‌گذاری غیربومی در روستا به دلیل بازگشت ضعیف سرمایه را یکی از موانع عمده اقتصادی در توسعه گردشگری روستایی عنوان کرد. راسور^۳ (۲۰۱۲) نبود آموزش‌های مرتبط برای افراد محلی، مشکلات مربوط به زبان افراد محلی و عدم توانایی آن‌ها در برقراری ارتباط مناسب با گردشگران، نارسایی قوانین و مقررات در حوزه گردشگری روستایی، ضعف زیرساخت‌ها و کمبود منابع مالی، ضعف زیرساخت‌های ارتباطی در روستاها و کمبود افراد راهنما در سطح مناطق روستایی برای هدایت گردشگران، برخی از مهم‌ترین مسائل و مشکلات فراروی توسعه گردشگری روستایی در کشورهای آسیایی بیان کرد. کالا^۴ (۲۰۱۳) در پژوهش خود بیان کرد که ضعف در تبادلات اقتصادی روستاییان و لزوم حفظ منابع طبیعی، دو مانع توسعه این صنعت در روستاهاست. کاکرودی و مشکل‌گشا (۲۰۱۳) فرهنگ بومی، تعهدات مذهبی، مشارکت عمومی و احترام به منابع را از عوامل فرهنگی تقویت‌کننده صنعت گردشگری روستایی یا مانع و تهدیدی بر سر راه توسعه آن دانستند و بیان کردند که این خاصیت را منطقه روستایی و مردم آن تعیین می‌کنند. سوکویینی و باب^۵ (۲۰۱۶) پایین بودن توانایی ارتباطی و آگاهی مردم روستایی را از موانع مهم توسعه صنعت گردشگری بیان کردند.

در یک جمع‌بندی از مرور پیشینه نگاشته‌ها می‌توان چنین استنباط کرد که موانع توسعه گردشگری روستایی به دسته‌ها و گروه‌های مختلف و متنوعی

قبادی و همکاران (۱۳۹۱) نشان دادند که گردشگری در روستای خانقاه با مشکلات متعددی همچون کمبود امکانات زیرساختی و رفاهی، پایین بودن سطح آشنایی و آگاهی روستاییان و مسئولان پیرامون گردشگری روستایی و مزایای آن، تأثیرپذیری منفی فرهنگ مناطق روستایی به دلیل افزایش ارتباطات مردم محلی، نبود برنامه‌ریزی منسجم از سوی نهادهای دولتی مرتبط و عدم ارائه حمایت‌های لازم از سوی آن‌ها مواجه است. مهدیان‌بروجنی و احمدوند (۱۳۹۳) موانع سازمانی، اجتماعی، رفاهی، تسهیلاتی، فرهنگی، ارتباطی، مردمی و اقتصادی را به‌عنوان موانع توسعه گردشگری در منطقه دنا بیان کردند. فراهانی و منوچهری (۱۳۹۴) کیفیت پایین خدمات‌رسانی، امکانات موجود و ضعف در زیرساخت‌ها، ضعف ساختارهای حمل‌ونقل، کمبود تبلیغات، اطلاع‌رسانی و آموزش در کنار معضلات مربوط به جاذبه‌های منطقه در بخش عرضه، تمایل و انگیزه کم بازدیدکنندگان برای توقف چندروزه در بخش تقاضا و در بخش عوامل خارجی تأثیرگذار، عدم مشارکت مردم و نارسایی‌هایی که از سوی سازمان‌های دولتی عنوان شده، مهم‌ترین موانع و مشکلات پیش‌روی پویایی روستاهای هدف گردشگری مریوان دانستند. از نظر ایشان بی‌توجهی و نظارت مطلوب دولت بیشترین تأثیر را در عدم توسعه و پویایی گردشگری روستاها دارد. شوکتی و همکاران (۱۳۹۵) سه عامل زیرساختاری-رفاهی، اجتماعی- فرهنگی و سازمانی- ساختاری را به‌عنوان موانع توسعه گردشگری در مناطق روستایی شهرستان اسکو عنوان کردند. موحدی و همکاران (۱۳۹۵) از جمله موانع توسعه گردشگری در روستاهای استان کرمانشاه را مشکلات اقتصادی، فرهنگی- اجتماعی، اداری- زیرساختی، اطلاع‌رسانی و تبلیغاتی عنوان کردند. از نظر روستاییان، مانع اداری و زیرساختی و از نظر متخصصان و مسئولان، عامل اطلاع‌رسانی و

1-Garrod

2-Szabo

3-Rathore

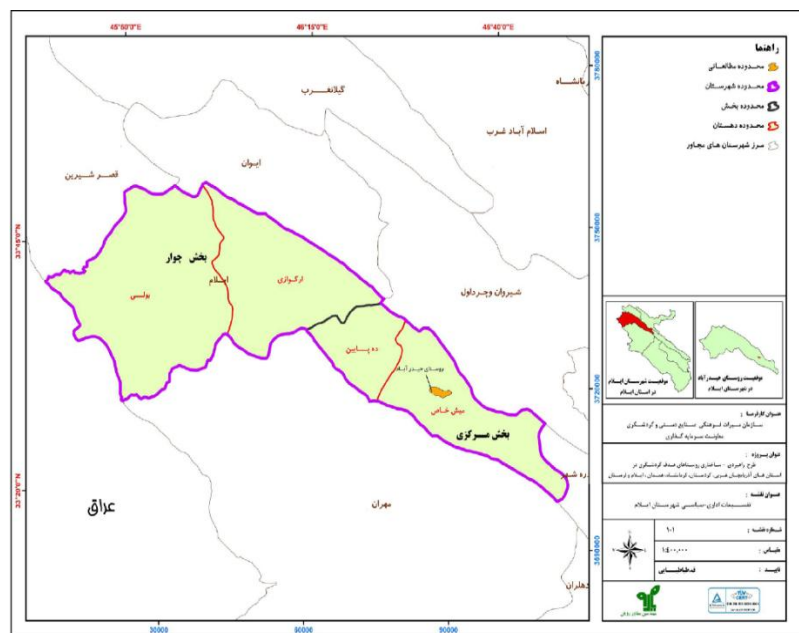
4-Kala

5-Nsukwini and Bob

محدوده مورد مطالعه

روستای حیدرآباد و اراضی پیرامونی، به وسعت ۵۲۲ هکتار در موقعیت جغرافیایی 30° و 32° و 46° تا 30° و 35° و 46° طول شرقی 30° و 31° و 33° تا 20° و 32° و 33° عرض شمالی واقع شده است. از منظر تقسیمات سیاسی این عرصه در استان ایلام، شهرستان ایلام و بخش سیوان استقرار یافته است. براساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ جمعیت روستای حیدرآباد بالغ بر ۶۱۴ نفر اعلام شده است. فاصله روستای حیدرآباد از مرکز شهرستان ایلام (شهر ایلام) ۳۰ کیلومتر و راه دسترسی به روستا آسفالتی است. کاربری عمده اراضی روستا شامل پهنه‌های جنگلی و مرتعی است که عمدتاً در اراضی کوهستانی اطراف روستا واقع شده‌اند. مهم‌ترین منبع آبی منطقه رودخانه آب آفتاب است که از مجاورت روستا عبور می‌کند. در شکل (۱) نقشه تقسیمات سیاسی محدوده مطالعاتی ارائه شده است.

قابل تقسیم‌بندی بوده و اتفاق نظر کاملی در این خصوص وجود ندارد. برخی موانع توسعه گردشگری را در چهار دسته اقتصادی، اکولوژیکی، اجتماعی- فرهنگی و نهادی، گروهی به پنج دسته سازمانی و ساختاری، موانع فرهنگی- اجتماعی، موانع موجود در بازار، موانع آموزشی و کمبود نیروی انسانی متخصص و موانع زیربنایی و عده‌ای نیز به سه دسته مشکلات امور زیربنایی، مشکلات عمومی و اجتماعی، ضعف مدیریت و تبلیغات و موانع زیست‌محیطی تفکیک کرده‌اند (مهدیان‌پروجنی و احمدوند، ۱۳۹۳: ۱۱۶). با در نظر گرفتن مطالعات پیشین در مطالعه حاضر برای دستیابی به موانع مختلف توسعه گردشگری، همچنین مقایسه آن‌ها با موانعی که از قبل وجود داشته، از روش توصیفی- پیمایشی و با استفاده از نظر ساکنان بهره گرفته شده است.

شکل ۱: نقشه تقسیمات سیاسی محدوده مورد مطالعه

مأخذ: معاونت سرمایه‌گذاری استان ایلام، ۱۳۸۸

روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از جمله پژوهش‌های آمیخته با استفاده از دو رویکرد کیفی و کمی است. مهم‌ترین ابزار مورد استفاده برای گردآوری داده‌های مورد نیاز در بخش اول پژوهش در جهت دستیابی به موانع توسعه گردشگری مصاحبه عمیق است. در این رابطه مصاحبه با مسئولان و متخصصان گردشگری و توسعه روستایی مدنظر بوده است. در مرحله دوم، ابزار تحقیق پرسشنامه‌ای است که متناسب با عوامل استخراج شده شکل گرفته است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، از روش کیفی-استقرایی نظریه‌برخاسته از داده‌ها (شامل مراحل کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی) استفاده شد. کدگذاری باز به نام‌گذاری رویدادها و پدیده‌ها براساس داده‌ها اشاره دارد. مفاهیم و مقوله‌ها نتیجه این نوع کدگذاری‌اند. در کدگذاری محوری با ایجاد پیوند میان مقوله‌ها و در پی آن میان مفاهیم و داده‌ها، مقوله‌های اصلی و فرعی نمایان می‌شوند. کدگذاری انتخابی فرایند یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌هاست؛ به‌گونه‌ای که نتایج پژوهش شکل تئوری به خود گیرد. این مهم با تشریح روابط میان مقوله‌ها، اثبات آن‌ها و توسعه مقوله‌های لازم حول مقوله محوری حاصل می‌شود. پس از مشخص شدن موانع و محدودیت‌ها پرسشنامه‌ای طراحی و در اختیار گردشگران، مردم محلی و مسئولان توسعه روستایی قرار گرفت تا نتایج به روش کمی تأیید و تعمیم داده‌شوند که با توجه به نبودن روش کیفی در پژوهش و مهارت‌نداشتن بسیاری از محققان برای قضاوت عاقلانه و مبتنی بر شواهد تعیین‌روایی پژوهش ضروری به نظر می‌رسد. برای حصول اطمینان از اعتبار صوری^۱ ابزار، پرسشنامه را در اختیار افراد صاحب‌نظر

قرار داده و به بازاندیشی ابزار براساس نظرات آنان اقدام شد. پایایی پژوهش از طریق ضریب آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شد که میزان آن ۰/۹۶۹ محاسبه شد که تأییدی بر پایایی پرسشنامه است.

نمونه‌گیری در پژوهش‌های کیفی و کمی تفاوت بسیار دارد. در این پژوهش در قسمت مصاحبه‌های صورت‌گرفته با جمعیت هدف، از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی استفاده شده است. این روش زمانی مناسب است که اعضای یک گروه یا جامعه به راحتی قابل مشخص شدن نباشند. در این روش، پژوهشگر ابتدا افرادی را شناسایی می‌کند و پس از دریافت اطلاعات از آن‌ها می‌خواهد که فرد یا افراد دیگری را به وی معرفی کنند. تحقیق کیفی پس از مصاحبه با ۱۵ مشارکت‌کننده به اشباع نظری رسید. برای انتخاب نمونه موردنظر در بخش کمی، ۲۳۶ نفر از افراد نمونه از ساکنان روستای حیدرآباد که تعداد آن‌ها براساس آمار سال ۱۳۹۵، ۶۱۴ نفر برآورد شده است، با استفاده از فرمول کوکران انتخاب شد. برای این منظور به روستای موردنظر مراجعه کرده و برای اینکه انتخاب نمونه به صورت تصادفی باشد، به محله‌های مختلف روستا در روزهای متفاوت مراجعه کرده و در هر منطقه تعدادی از ساکنان یا گردشگران که مایل به همکاری بودند، پرسشنامه‌ها در اختیار آن‌ها قرار داده شد. تعداد ۱۰۰ نفر از گردشگران نیز به صورت تصادفی، ۳۰ نفر از مسئولان روستا (دهیار، بخشدار، میراث فرهنگی و...) به صورت تصادفی ساده انتخاب و بین آن‌ها پرسشنامه توزیع شد.

رابطه ۱:

$$n = \frac{Nz^2pq}{(N-1)d^2 + z^2pq} = \frac{614 \times 1/96^2 \times 0/5 \times 0/5}{614 \times 0/96^2 + 1/96^2 \times 0/5 \times 0/5} = 236$$

این مراحل منجر به شناسایی، تلخیص، طبقه‌بندی و خلق مقوله‌های اصلی در موانع گردشگری روستایی شده‌است. با استفاده از راهبرد داده‌بنیاد پس از انجام مصاحبه‌های عمیق با خبرگان شده‌است. در مجموع جمله‌ها، شبه‌جمله‌ها و کلمه‌های شناسایی شده در قالب ۲۵ مفهوم و ۵ مقوله و دو مقوله مرکزی دسته‌بندی شدند (با توجه به محدودیت در حجم مقاله، از آوردن مراحل بخش کیفی خودداری شده و فقط جدول نهایی (جدول ۱) شامل عناصر و شاخص‌های شناسایی شده گزارش شده‌است).

تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش مصاحبه‌های صورت گرفته با جمعیت هدف از تجزیه و تحلیل همزمان و تشخیص محقق استفاده شده‌است و در بخش کمی نیز در تجزیه و تحلیل داده‌های این مطالعه از آزمون t تک‌نمونه‌ای و آزمون فریدمن در نرم‌افزار آماری SPSS استفاده شده‌است.

یافته‌ها

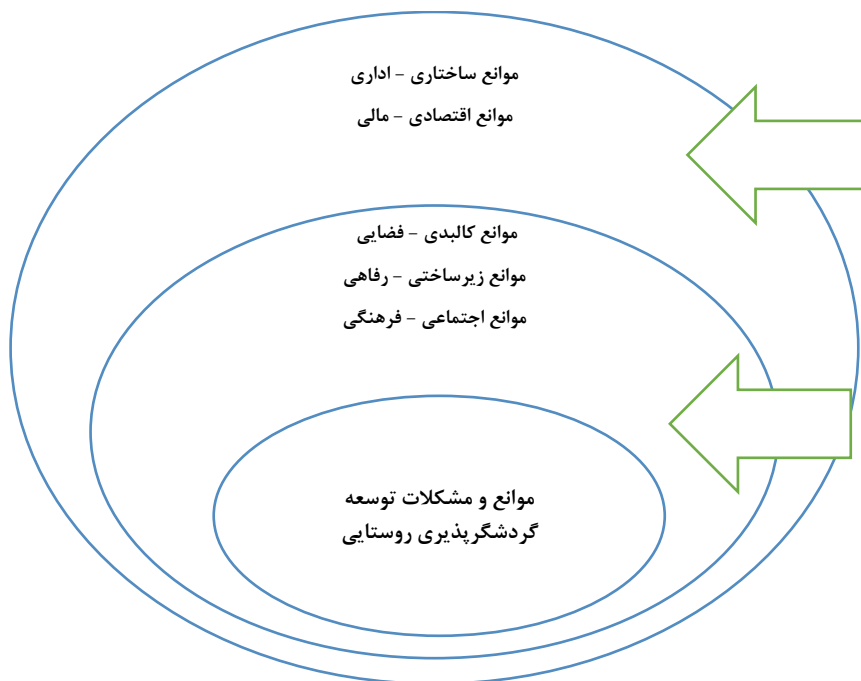
در فاز کیفی از روش کیفی و کدگذاری باز به منظور جمع‌آوری، دسته‌بندی و تلخیص داده‌ها استفاده شده‌است. این فرایند شامل مراحل آماده‌سازی داده، آشناسدن، کدگذاری و حصول معانی و مفاهیم است.

جدول ۱: مقوله‌های استخراج شده از فرایند کدگذاری

مقوله‌های مرکزی	مقوله‌ها	کدهای مشترک	مفاهیم مشترک
عوامل بیرونی	موانع ساختاری-اداری	کد ۱ و ۳ و ۴ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵	تعداد مراکز تصمیم‌گیری و عدم هماهنگی بین آن‌ها کمبود حجم برنامه‌های صدا و سیما در موضوع گردشگری در سطح روستا استانی و ملی نبود آمارهای دقیق و قابل اعتماد کمبود نیروی انسانی آموزش‌دیده و متخصص در بخش گردشگری بی‌توجهی یا کم‌توجهی دولت نسبت به این منطقه به خصوص در امر گردشگری نامناسب بودن بازار محصولات کشاورزی و دامی منطقه
	موانع اقتصادی و مالی	کد ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳	عدم اشتغال‌زایی مناسب گردشگری در روستا اقامت کوتاه‌مدت گردشگران در روستا پایین بودن سطح درآمد و زندگی مردم عدم بهره‌برداری و جذب قابلیت‌های حوزه نفوذ برای توسعه کمبود اعتبارات عمرانی برای ساخت و ساز
عوامل درونی	موانع اجتماعی-فرهنگی	کد ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۴ و ۱۵	نبود تبلیغات و اطلاع‌رسانی مناسب برای گردشگران نبود راهنمایان تور آگاه به توانمندی‌های گردشگری و ارائه آن به گردشگران میزان زیاد بی‌سوادی در روستا و کم بودن مراکز آموزشی عدم آگاهی ساکنان نسبت به اهمیت گردشگری
	موانع زیرساختی-رفاهی	کد ۱ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳	نامناسب بودن زیرساخت‌های عمرانی همانند جاده‌ها و راه‌های ارتباطی منطقه نامناسب بودن و کمبود تسهیلات بهداشتی و خدماتی در منطقه (مانند سرویس بهداشتی، جمع‌آوری زباله) نبود فضاهای مناسب در جهت پارک مناسب و مطمئن اتومبیل در منطقه نامناسب بودن و کمبود تسهیلات و تجهیزات اقامتی در منطقه
	موانع کالبدی-فضایی	کد ۱ و ۲ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵	نامناسب بودن زیرساخت‌های محیطی و کالبدی نبود راه دسترسی مناسب به آثار طبیعی موجود در روستا نامناسب بودن تیپ و منظر روستا کمبود سرویس‌های بهداشتی عمومی در سطح روستا محدودیت ارتفاعی در روستا عدم رعایت سلسله‌مراتب شبکه‌های دسترسی

است می‌انجامد. حال نوبت آن است که مقولات را به هم مرتبط سازیم و نظام نظری خاصی را ارائه کنیم. پیوند دادن مقولات به یکدیگر را کدگذاری انتخابی گویند (استراس و کوربین، ۱۳۸۵: ۱۱۸)؛ از این رو در پژوهش حاضر نیز این فرایندها انجام شد. نتیجه این مرحله و مدل نهایی به صورت نمودار زیر ارائه شده است.

در آخرین مرحله از کدگذاری، پژوهشگر با توجه به مراحل قبلی، به استحکام بیشتر مفاهیم و مؤلفه‌ها می‌پردازد. در این مرحله در یک دسته‌بندی کلی‌تر، داده‌های سازماندهی شده در قالب مؤلفه‌های گوناگون و در ابعاد محدودتری دسته‌بندی می‌شوند (Allan, 2003:8). فرایند کدگذاری باز و محوری، به پیدایش مجموعه‌ای از مقولات که الگوی ارتباط خاص میان هر مقوله و زیرمقوله‌های مشخص شده

شکل ۲: مدل مفهومی استخراج شده در بخش کیفی تحقیق در قالب پارادایم کدگذاری باز

روستای حیدرآباد از آزمون t تک‌نمونه‌ای استفاده شد.

به منظور بررسی تأیید عوامل فوق به عنوان موانع اصلی مؤثر بر عدم توسعه گردشگری روستایی در

جدول ۲: بررسی موانع شناسایی شده از نظر افراد نمونه از طریق آزمون t تک‌نمونه‌ای

عوامل	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	مقدار sig	مقدار t	اطمینان ۹۵ درصد	
						حد پایین	حد بالاتر
عوامل بیرونی	۳/۱۲۹	۰/۵۲۸	۳۹۶	۰/۰۰۰	۵/۰۱۱	۰/۱۲۰	۰/۲۶۶
موانع درونی	۳/۱۶۴	۰/۶۰۸	۳۹۶	۰/۰۰۰	۶/۴۴۵	۰/۱۰۸	۰/۲۲۰

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۷

هدف حیدرآباد هستند و همچنین میزان t محاسبه شده برای عوامل درونی برابر با (۶/۴۴۵) است که در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ t محاسبه شده برای عوامل بیرونی برابر با (۵/۰۱۱) است که در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ t معنادار است؛ از این رو در اطمینان (۰/۹۹) می‌توان ادعا کرد، عوامل درونی از جمله موانع اصلی توسعه گردشگری پذیرد روستای هدف حیدرآباد هستند.

با توجه به داده‌های جدول (۲) در بخش آمار استنباطی با توجه به سطح معنی‌داری برآورد شده کمتر از ۰/۰۱ t خطا و میزان t محاسبه شده برای عوامل بیرونی برابر با (۵/۰۱۱) است که در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ t معنادار است؛ از این رو در سطح اطمینان (۰/۹۹) می‌توان ادعا کرد، عوامل بیرونی از جمله موانع اصلی توسعه گردشگری پذیرد روستای

جدول ۳: بررسی موانع شناسایی شده از نظر افراد نمونه از طریق آزمون t تک‌نمونه‌ای

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	مقدار sig	مقدار t	
					حد پایین	حد بالاتر
موانع ساختاری-اداری	۳/۲۲۴	۰/۴۷۷	۳۹۶	۰/۰۰۰	۹/۳۵۰	۰/۱۷۷
موانع اجتماعی-فرهنگی	۳/۱۶۷	۰/۵۸۰	۳۹۶	۰/۰۰۰	۵/۷۴۰	۰/۱۱۰
موانع زیرساختی-رفاهی	۳/۱۸۴	۰/۵۹۷	۳۹۶	۰/۰۰۰	۶/۱۶۴	۰/۱۲۵
موانع اقتصادی-مالی	۳/۱۶۰	۰/۵۷۹	۳۹۶	۰/۰۰۰	۵/۵۲۴	۰/۱۰۳
موانع کالبدی-فضایی	۳/۱۴۰	۰/۶۴۸	۳۹۶	۰/۰۰۰	۴/۳۱۲	۰/۰۷۶

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۷

بیشتر از میزان t استاندارد (۱/۶۴+) است؛ از این رو در سطح اطمینان (۰/۹۵) می‌توان ادعا کرد، موانع ساختاری-اداری، اجتماعی-فرهنگی، زیرساختی-رفاهی، اقتصادی-مالی و کالبدی-فضایی از جمله موانع اصلی توسعه گردشگری پذیرد روستای هدف حیدرآباد هستند. علاوه بر آزمون t تک‌نمونه‌ای، برای موانع گردشگری روستایی، به منظور اولویت‌بندی هر یک از موانع و بررسی شدت اثرگذاری هر کدام از آن‌ها از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد.

با توجه به داده‌های جدول (۳)، آمار توصیفی نشان می‌دهد که میانگین نظرات پاسخگویان در مورد موانع اصلی توسعه گردشگری پذیرد روستای هدف حیدرآباد بیشتر از مقدار میانگین (۳) است؛ بنابراین، در بخش توصیفی مشخص شده است که موانع فوق از جمله موانع گردشگری روستایی روستای حیدرآباد هستند. در بخش آمار استنباطی با توجه به سطح معنی‌داری برآورد شده کمتر از ۰/۰۵ t خطا و میزان t محاسبه شده برای همه موانع که

جدول ۴: اثر مستقیم، غیرمستقیم و کلی هر یک از موانع بر عدم توسعه گردشگری روستای حیدرآباد

مؤلفه	میانگین رتبه	درجه آزادی	کای اسکور	سطح معنی‌داری
موانع زیرساختی-رفاهی	۳/۱۱	۴	۷/۵۹۵	۰/۱۰۸
موانع ساختاری-اداری	۳/۰۶			
موانع کالبدی-فضایی	۳/۰۵			
موانع اقتصادی-مالی	۲/۹۱			
موانع اجتماعی-فرهنگی	۲/۸۶			

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۷

رفاهی و خدماتی باکیفیت فراهم باشد، در خود روستا اقامت می‌کنند. در صورت تجربه سفر ناخوشایند نه تنها به این روستا سفر نمی‌کنند؛ بلکه سفر به این روستا را به دیگران پیشنهاد نمی‌کنند. این نتیجه با پژوهش ضرابی و همکاران (۱۳۹۰)، کرمی‌دهکردی و کلانتری (۱۳۹۰)، عبدالمنافی و ازکیا (۱۳۹۰)، قبادی و همکاران (۱۳۹۱)، بروجنی و احمدوند (۱۳۹۳)، فراهانی و منوچهری (۱۳۹۴)، شوکتی و همکاران (۱۳۹۵) به لحاظ اهمیت موانع زیرساختی-رفاهی مطابقت دارد. یکی دیگر از موانع توسعه گردشگری روستایی، عامل ساختاری-اداری است؛ به طوری که در این روستا مرکز مرتبطی که هماهنگی‌های لازم و تصمیم‌گیری‌های مهم را انجام دهد وجود ندارد؛ از این رو ارتباط ساکنان با مسئولان و درخواست‌های آن‌ها به سختی انجام می‌شود یا حتی صورت نمی‌گیرد. برنامه‌های رادیو و تلویزیونی در زمینه گردشگری و توسعه آن وجود دارد، اما کافی نیست؛ به طوری که در اغلب موارد نام این روستا به عنوان یکی از روستاهای هدف گردشگری به دست فراموشی سپرده می‌شود. در زمینه تعداد گردشگران ورودی، درآمد حاصل از آن، میزان اشتغال‌زایی آن در این روستا آمار دقیقی در دست نیست؛ بنابراین، برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها برای توسعه گردشگری نمی‌تواند دقیق و علمی صورت گیرد. یکی دیگر از مشکلات اداری-ساختاری در این روستا کمبود نیروی انسانی آموزش‌دیده و متخصص در بخش گردشگری است. نه تنها در این روستا نهاد مرتبط با گردشگری وجود ندارد، بلکه نیروی انسانی آموزش‌دیده در زمینه گردشگری نیز به کار گرفته نشده است و این می‌تواند به علت بی‌توجهی یا کم‌توجهی دولت نسبت به این روستا باشد. روستای حیدرآباد اسماً هدف گردشگری است و اقدامات اساسی و برنامه‌ریزی بلندمدت به منظور توسعه گردشگری در آن صورت نگرفته است. نامناسب بودن

با توجه به داده‌های جدول (۴) چون میزان سطح معنی‌داری ۰/۱۰۸ بوده که بالاتر از مقدار ۰/۰۵ خطای استاندارد است و مقدار کای اسکور (۷/۵۹۵) بالاتر از ۱/۹۶ است؛ بنابراین، بین اثرگذاری موانع توسعه گردشگری روستایی روستای حیدرآباد تفاوت معناداری وجود دارد؛ به گونه‌ای که موانع زیرساختی-رفاهی مهم‌ترین مانع و موانع ساختاری-اداری، کالبدی-فضایی، اقتصادی-مالی و اجتماعی-فرهنگی در اولویت‌های بعدی اثرگذاری هستند.

نتیجه

هدف از انجام این پژوهش، شناسایی موانع گردشگری روستای هدف گردشگری حیدرآباد سیوان بود که با استفاده از رویکرد کیفی و کمی به صورت تلفیقی انجام شد. نتایج حاصل از بررسی داده‌ها حاکی از آن داشت که پنج مقوله در دو بخش عوامل درونی (موانع اجتماعی-فرهنگی، موانع زیرساختی-رفاهی و موانع کالبدی-فضایی) و بیرونی (عامل اقتصادی-مالی و ساختاری-اداری) به عنوان موانع و مشکلات توسعه گردشگری در روستای حیدرآباد سیوان شناسایی شد.

یکی از نتایج پژوهش اولویت مانع زیرساختی-رفاهی نسبت به سایر موانع در این روستا بود. چنانچه به منظور توسعه گردشگری و جذب گردشگر به منطقه‌ای لازم است زیرساخت‌های عمرانی همانند جاده‌ها، راه‌های ارتباطی، تسهیلات اقامتی، رفاهی و بهداشتی-خدماتی و... وجود داشته باشد. در این روستا تسهیلات اقامتی مناسب، مرکز بهداشت فعال، راه‌های ارتباطی با کیفیت و مراکز تفریحی ورزشی مناسب وجود ندارد، علت این امر می‌تواند نزدیکی و دسترسی فوری به مرکز استان ایلام باشد. این روستا در فاصله کمی از مرکز استان قرار دارد و غالباً گردشگران محل اسکان و استراحت خود را در شهر برمی‌گزینند؛ از این رو چنانچه در روستا برای گردشگران امکانات

از طریق فراهم کردن محل اقامت و اسکان گردشگران بی‌بهره‌اند. در سطح روستا سطح درآمد ساکنان پایین است و تنها راه درآمد آن‌ها فروش محصولات کشاورزی و دامداری است و تاکنون در زمینه گردشگری درآمد چندانی نداشتند. یکی دیگر از علت‌های اولویت مانع اقتصادی و مالی کمبود اعتبارات عمرانی از سوی بخش دولتی و خصوصی برای سرمایه‌گذاری و توسعه زیرساخت است. نزدیکی به مرکز استان از این نظر می‌توانست کمک‌کننده باشد تا توجه مسئولان و منابع مالی را به خود جلب کند که این مهم نیز مورد بی‌توجهی قرار گرفته‌است. این نتیجه با پژوهش‌های بروجنی و احمدوند (۱۳۹۳)، فراهانی و منوچهری (۱۳۹۴) شوکتی و همکاران (۱۳۹۵)، موحدی و همکاران (۱۳۹۵)، گارود (۲۰۰۶)، سزبو (۲۰۰۵) و کالا (۲۰۱۳) هم‌راستا است؛ چراکه در این پژوهش‌ها نیز عامل اقتصادی و مالی یکی از مهم‌ترین موانع توسعه گردشگری محسوب می‌شود.

موانع اجتماعی- فرهنگی آخرین عامل عدم توسعه گردشگری پذیرد روستای حیدرآباد است که نسبت به عوامل قبلی از اهمیت کمتری برخوردارند. از علت‌های این امر عدم آگاهی لازم ساکنان روستا نسبت به مزایا و منافع توسعه گردشگری و عدم مشارکت آن‌ها در امور گردشگری است. همچنین بی‌سوادی ساکنان و کمبود مراکز آموزشی مزید بر علت شده‌است. نبود تبلیغات و اطلاع‌رسانی مناسب برای گردشگران و نبود راهنمایان تور آگاه به توانمندی‌های گردشگری و ارائه آن به گردشگران از دیگر علل پیشامد چنین مانعی هستند. این نتیجه با پژوهش‌های ضرابی و همکاران (۱۳۹۰)، کرمی‌دهکردی و کلانتری (۱۳۹۰)، مدهوشی و ناصرپور (۱۳۹۱)، قبادی و همکاران (۱۳۹۱)، بروجنی و احمدوند (۱۳۹۳)، فراهانی و منوچهری (۱۳۹۴)، شوکتی و همکاران (۱۳۹۵)، موحدی و همکاران (۱۳۹۵)، راسور (۲۰۱۲)، کاکرودی و

بازار محصولات کشاورزی و دامی در روستا یکی دیگر از موانع اداری- ساختاری است که مردم روستا و گردشگران با آن مواجهه هستند. فقدان بازار مناسب برای فروش محصولات کشاورزی و دامی ساکنان را با مشکل کمبود درآمد و سطح کیفی زندگی پایین مواجهه ساخته و آن‌ها را به مهاجرت وامی‌دارد. در چند سال اخیر، تعداد ساکنان این روستا روند نزولی داشته و به امید کسب درآمد بیشتر و سطح زندگی بالاتر به شهرها مهاجرت می‌کنند. این نتیجه با پژوهش‌های ضرابی و همکاران (۱۳۹۰)، بروجنی و احمدوند (۱۳۹۳)، شوکتی و همکاران (۱۳۹۵)، موحدی و همکاران (۱۳۹۵) به لحاظ اهمیت موانع ساختاری- اداری مطابقت دارد.

یکی دیگر از موانع گردشگری پذیرد روستای حیدرآباد، موانع کالبدی- فضایی است. نامناسب بودن زیرساخت‌های محیطی و کالبدی، نبود راه دسترسی مناسب به آثار طبیعی موجود در روستا، نامناسب بودن تپ و منظر روستا، کمبود سرویس‌های بهداشتی عمومی در سطح روستا، محدودیت ارتفاعی در روستا و عدم رعایت سلسله‌مراتب شبکه‌های دسترسی از مهم‌ترین علت‌های به وجود آمدن چنین مشکلی هستند. این نتیجه با پژوهش‌های عبدالمنافی و ازکیا (۱۳۹۰)، قبادی و همکاران (۱۳۹۱)، بروجنی و احمدوند (۱۳۹۳)، فراهانی و منوچهری (۱۳۹۴) و موحدی و همکاران (۱۳۹۵) به لحاظ اهمیت راه‌های ارتباطی و امکانات زیرساختی هم‌راستا است.

مانع اقتصادی- مالی عامل دیگر شناسایی شده بود. علت این امر می‌تواند عدم اشتغال‌زایی گردشگری در روستا و کسب درآمد ساکنان از این راه باشد. به علت نزدیکی روستا به مرکز استان ایلام بیشتر گردشگران محل اقامت و استراحت خود را مرکز استان انتخاب می‌کنند و مدت اقامت آن‌ها در روستا اندک است؛ به عبارتی دیگر، روستاییان از مزیت کسب درآمد

- شوکتی آملانی، محمد؛ رضا اسحاقی؛ احد ماهری؛ روح‌الله رضایی؛ حسین شعبانعلی‌فمی (۱۳۹۵). بررسی موانع توسعه گردشگری در مناطق روستایی شهرستان اسکو (مطالعه موردی: روستای ساحلی آق‌گنبد)، فصلنامه علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی. سال ۱۶. شماره ۵۳. ۲۳-۳۷.

<http://geographical-space.iau-ahar.ac.ir/article-1-2347-fa.html>

- ضرابی، اصغر؛ جمال محمدی؛ محمدعلی فیروزی؛ مجید گودرزی (۱۳۹۰). برنامه‌ریزی توسعه گردشگری با استفاده از مدل SWOT (مطالعه موردی: شهرستان نورآباد ممسنی)، مجله علمی تخصصی برنامه‌ریزی فضایی. شماره ۲. ۲۴-۱.

http://sppl.ui.ac.ir/article_15896.html

- عبدالمنافی، طاهره؛ مصطفی ازکیا (۱۳۹۰). عوامل مؤثر بر صنعت گردشگری در منطقه روستایی کلاردشت، پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی. دوره ۴. شماره ۱. پیاپی ۱۳. ۹۷-۱۱۱.

<https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=149279>

- فراهانی، حسین؛ سوران منوچهری (۱۳۹۴). شناسایی موانع و مشکلات توسعه گردشگری در نواحی روستایی هدف گردشگری غرب شهرستان مریوان، مجله پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی. سال ۴. شماره ۱. شماره پیاپی ۹. ۱۶۱-۱۷۲.

<https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=149279>

- قبادی، پرستو؛ عبدالحمید پاپزن؛ کیومرث زرافشانی؛ شهپر گراوندی (۱۳۹۱). مطالعه وضعیت گردشگری روستایی در روستای خانقاه از دیدگاه اهالی روستا؛ با استفاده از تئوری بنیانی، مسکن و محیط روستا. دوره ۳۱. ۸۲-۷۱.

<https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=156997>

مشکل‌گشا (۲۰۱۳) و سوکونینی و باب (۲۰۱۶) به‌لحاظ اشاره به موانع اجتماعی و فرهنگی هم‌راستا است.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده می‌توان چنین استنباط کرد که عوامل بسیاری بر عدم گردشگرپذیری روستای حیدرآباد سیوان تأثیرگذارند؛ اما عوامل ساختاری- اداری و زیرساختی- رفاهی نسبت به سایر موانع تأثیر بیشتری دارند. برای بهبود وضعیت روستا لازم است تا علاوه بر تأسیس نهاد دولتی مرتبط در روستا و استخدام نیروهای متخصص و آموزش‌دیده بایستی به بهبود زیرساخت‌های روستا از جمله راه‌های ارتباطی، تأسیس مراکز خدماتی- رفاهی، فعال کردن مرکز بهداشت نیز اقدام کرد. همچنین ساکنان محلی را به مشارکت در امور گردشگری، سرمایه‌گذاری، برخورد مناسب با گردشگر و... تشویق کرد.

منابع

- استراس، آنسلم؛ جولیت کوربین (۱۳۸۵). اصول روش تحقیق کیفی (نظریه مبنایی؛ رویه‌ها و شیوه‌ها)، مترجم: رحمت‌الله رحمت‌پور. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

<https://www.adinehbook.com/gp/product/9644262476>

- اکبریان‌ونیزی، سعیدرضا (۱۳۹۵). سنجش پایداری گردشگری در روستاهای هدف گردشگری (مطالعه موردی: شهرستان سپیدان)، پژوهش‌های روستایی. دوره ۷. شماره ۱. صفحات ۱۹۳-۱۶۷.

[10.22059/JRUR.2016.58390](https://www.sid.ir/JRUR.2016.58390)

- رحیمی، داریوش؛ محمود رنجبردستانی (۱۳۹۱). ارزیابی اولویت‌بندی جاذبه‌های اکوتوریسم: روستاهای هدف گردشگری استان چهارمحال و بختیاری، فصلنامه مطالعات شهری منطقه‌ای. شماره ۱۴. ۱۵۰-۱۳۱.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=182652>

- کاظمی، مهدی (۱۳۹۰). مدیریت گردشگری، چاپ اول. تهران: انتشارات سمت.
<https://www.gisoom.com/book/1976147>
- کرمی دهکردی، مهدی؛ خلیل کلانتری (۱۳۹۰). شناسایی مشکلات گردشگری روستایی استان چهارمحال و بختیاری با استفاده از تکنیک تئوری بنیانی. پژوهش‌های روستایی. شماره ۷. ۱-۳۰.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=149762>
- کنجوری، طاهره؛ محسن شوکت‌فدایی (۱۳۹۳). بررسی موانع و محدودیت‌های توسعه گردشگری روستایی، اولین همایش توریسم و گردشگری سبز در ایران. ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۳.
<https://www.symposia.ir/TOURISM01>
- لطیفی، سمیه؛ کریم نادری‌مهیدی؛ لیلا زلیخایی سیار (۱۳۹۲). موانع مؤثر بر توسعه فعالیت‌های گردشگری در نواحی روستایی همدان (با تأکید بر روستاهای هدف گردشگری)، فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای. سال ۳. شماره ۹. ۷۷-۸۷.
http://jzpm.miau.ac.ir/article_25.html
- مدهوشی، مهرداد؛ نادر ناصرپور (۱۳۹۱). ارزیابی موانع توسعه گردشگری در استان لرستان، پژوهشنامه بازرگانی. شماره ۳. ۲۱۵-۲۳۲.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=3859>
- معاونت سرمایه‌گذاری استان ایلام (۱۳۸۸). انجام مطالعات طرح راهبردی- ساختاری ۱۱ روستای هدف گردشگری ر استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه، همدان، ایلام و لرستان، جلد اول: سیمای محیط طبیعی، اجتماعی، فرهنگی و بررسی ظرفیت‌های گردشگری (روستای حیدرآباد- استان ایلام).
- موحدی، رضا؛ نسیم ایزدی؛ وحید علی‌آبادی (۱۳۹۵). تحلیل موانع توسعه گردشگری روستایی (مورد مطالعه: روستای فش، شهرستان کنگاور، استان کرمانشاه)، دو فصلنامه مطالعات اجتماعی گردشگری. سال ۴. شماره ۸. ۹۹-۱۲۶.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=346800>
- مودودی، مهدی؛ خدیجه بوزرجمهری؛ حمید شایان؛ محمود ضیایی (۱۳۹۴). نقش گردشگری در تحولات اقتصادی و اجتماعی روستاهای هدف استان گلستان، مجله جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای. سال ۱۳. شماره ۲. پی‌پی ۲۵. ۱-۲۸.
<https://jgrd.um.ac.ir/article/view/17903>
- مهدیان بروجنی، محسن؛ مصطفی احمدوند (۱۳۹۳). واکاوی موانع و چالش‌های توسعه گردشگری روستایی در منطقه دنا، دیدگاه جامعه میزبان. جغرافیا و آمایش شهری- منطقه‌ای. شماره ۱۰. ۱۲۸-۱۱۳.
[10.22111/gaij.2014.1482](https://doi.org/10.22111/gaij.2014.1482)
- نعمت‌اللهی، زهرا؛ سید مجتبی مجاوریان؛ مسعود حسین‌زاده (۱۳۹۵). اولویت‌بندی روستاهای هدف گردشگری در استان مازندران، نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی. جلد ۳۰. شماره ۳. ۲۲۶-۲۱۸.
<http://ensani.ir/file/download/article/20170220065710-9441-215.pdf>
- Allan, G. (2003). A critique of using grounded theory as a research method. *Electronic journal of business research methods*, 2 (1), 1-10
<file:///C:/Documents%20and%20Settings/Kh.Mir%20Teymuri/My%20Documents/Downloads/EJBRM-volume-2-issue-1.pdf>
- Barkauskas, V., Barkauskiene, K., Jasinskas, E., (2015), Analysis of macro environmental factors influencing the development of rural tourism: Lithuanian case, *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 213,167 – 172.
<https://cyberleninka.org/article/n/1326049>

- Kala, C.P. (2013). Ecotourism and sustainable development of mountain communities: a study of Dhanaulti Ecopark in Uttarakhand State of India. *Applied Ecology and Environmental Sciences*, 1 (5), 98-103.
[DOI:10.12691/aees-1-5-5](https://doi.org/10.12691/aees-1-5-5)
- Nsukwini, Sakhile. And Bob, Urmilla. (2016). The socio-economic impacts of ecotourism in rural areas: a case study of Nompondo and the Hluhluwe-iMfolozi Park (HiP). *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 5 (3), 1- 15.
- Rathore, N., (2012), Rural tourism impact, challenges and opportunities, *Journal of Business Economics & Management Research*, 2 (2): 252- 260.
http://www.zenithresearch.org.in/images/stories/pdf/2012/Feb/ZIJBEMR/22_ZIJBEMR_VOL2_ISSUE2_FEB2012.pdf
- Sebele, L.S., (2010), Community-based tourism ventures, benefits and challenges: Khama Rhino Sanctuary trust, central district, Botswana, *Journal of Tourism Management*, 31: 136-146.
http://www.rhinosourcecenter.com/pdf_files/127/1273565565.pdf
- Szabo, Bernadett (2005). Rural Tourism as Alternative Income source for Rural Areas along the Hortobagy. *Jahrbuch der Österreichischen Gesellschaft für Agroökonomie*. 12. 27-35.
https://oega.boku.ac.at/fileadmin/user_upload/Tagung/2002/02_Szabo.pdf
- Wang, L., & Yotsumoto, Y (2019). Conflict in tourism development in rural China, *Tourism Management*, 70, PP:188-200.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0261517718301900>
- Dabour, N (2003). Problems and prospects of sustainable tourism development in the OIC countries: Ecotourism. *Journal of Economic Cooperation*, 24(1), 25-62.
<https://www.sesric.org/files/article/127.pdf>
- Dritsakis, N. (2006). Tourism as A long-rune economic growth factor: an empirical investigation for Greece using causality analysis. Department of Applied Informatics, University of Macedonia Economics and Social Sciences.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.5367/000000041895094>
- Falak, Sh and Ch., Lomay and Y., Alvin, (2014): A repositioning strategy for rural tourism in Malaysia, *Procardia, social and behavior sciences*, V: 144, PP412-415.
<file:///C:/Documents%20and%20Settings/Kh.Mir%20Teymuri/My%20Documents/Downloads/a-repositioning-strategy-for-rural-tourism-in-malaysia-community-s-perspective.pdf>
- Garrod, Brian, Wornell, Roz and Youell, Ray, (2006): Re-conceptualising rural resources as countryside capital: The case of rural tourism, *Journal of Rural Studies* 22, 117-128.
<http://www.daneshir.ir/fileEssay/Re-conceptualising.pdf>
- Kakroodi, Negar. And Moshkel Gosh, Ghasem. (2013). The role of Ecotourism in Rural Sustainable Development Case Study of the Javaherdeh Village, Ramsar, Iran. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 3(6) 529-534.
[http://textroad.com/pdf/JBASR/J.%20Basic.%20Appl.%20Sci.%20Res..%203\(6\)529-534.%202013.pdf](http://textroad.com/pdf/JBASR/J.%20Basic.%20Appl.%20Sci.%20Res..%203(6)529-534.%202013.pdf)

